

procedura je pro uživatele PC velkým obohacením analytických možností oproti verzi SPSS/PC+ v. 4.0 pro DOS, neboť umožňuje vyhlazené resp. neparametrické grafické zobrazení vztahů mezi objekty.

Procedura RELIABILITY hodnotí klasické modely měření pomocí součtových indexů: Cronbachovo alfa, Guttmanovy modely, dělení na polovinu, paralelní a striktně paralelní měření. Výstupy obsahují informaci o kvalitě škály i o roli jednotlivých položek v ní, popisné i testové statistiky pro porovnání položek, hodnocení předpokladů ap.

Modul je nezbytnou výzbrojí analýzy dat, jakmile se rozhodneme pro práci se SPSS pod Windows. Přímé napojení modulů na grafiku usnadňuje práci a možnost snadného přenosu dat a výsledků do jiných programů (např. EXCEL) rozšiřuje dále varianty zpracování a návazných postupů.

Konzultace:

Otázka 1: *V souboru SPSS/PC+ potřebujeme smazat všechna označení hodnot, proměnných (dlouhé názvy) a missing values. Jak je toho možno dosáhnout?*

Odpověď: Zvláštní příkaz na to není k dispozici. U jednotlivých atributů lze postupovat takto:

a) u 'missing values' použijte příkaz

MISSING VALUES ALL ().

b) u názvů proměnných:

VARIABLE LABELS ALL ' '.

c) u názvů hodnot

VALUE LABELS ALL -9999 ' '.

nebo

VALUE LABELS ALL -9999 ' '.

Příkaz VALUE LABELS nelze v SPSS/PC+ v. 4 plně zrušit, avšak při jeho opakované aplikaci se jeho dřívější parametry ruší a zavádějí se nové. Proto je možné určit jakýkoliv nový název k některé hodnotě, která se v datech, a proto ani v tabelacích, nevyskytuje. V prvním případě " je u proměnných zaveden k hodnotě -9999 prázdný název a počítač zapíše u všech proměnných k této hodnotě 'No Label'; toto hlášení podá také příkaz DISPLAY. V druhém případě se hodnotě přiřadí mezera; i tento název je ohlášen v DISPLAY. Pokud nevyhovuje zápis v DISPLAY, je nutno s vytvořením systémového souboru bez názvů počítat předem a vytvářet jej paralelně nebo uchovávat postupné transformace a změny a finální verzi znovu rekonstruovat. Lze zvolit ještě jiný postup: vytvoříme ASCII tvar finální matice dat a znovu jí vstoupíme do SPSS. Abychom nemuseli vypisovat všechny názvy proměnných, provedeme proceduru LIST CASES=1., která připraví tento seznam tak, že k němu dopíšeme specifikace FREE formátu procedury get. Další možnost je vystoupit do některého tvaru pomocí TRANSFER TO a vrátit se zpět pomocí TRANSFER FROM. Tyto možnosti však ruší určení vynechaných hodnot.

Otázka 2: Číselné hodnoty proměnné byly zaznamenány textově, jako 'string'. Je možné vytvořit z nich číselnou proměnnou?

Odpověď: Zvláštním příkazem v SPSS/PC+ v. 4 ne. U 'krátkých' proměnných s několika kódy je možné použít sekvenci příkazů IF: např. IF (A='1') AA=-1., IF (A='0') AA=0. ... atd. U mnohahodnotových spojitých proměnných je tento postup neaplikovatelný. Jediný příkaz převodu textových proměnných na číselné je postupné číslování pomocí AUTORECODE. Proměnné s celočíselnými vzestupnými hodnotami začínajícími od jedné, které ale nemají hodnoty s nulovými četnostmi uvnitř obsazené škály ani u hodnoty 1, jím mohou být převedeny. Příkaz však poruší původní neceločíselné proměnné. Úplné řešení je možné pomocí programu DBMC/COPY PLUS, který patří do rodiny SPSS. Jeho funkce VALUE úkon provede a po přímém návratu do SPSS je úloha řešena.

Otázka 3: Je možno v proceduře CHAID provést stromovou interakční analýzu pro spojitou číselnou závislou proměnnou?

Odpověď: CHAID je program založený na modelu kategorizovaných proměnných a vychází z četností v kategoriích. Proto číselné proměnné lze v něm použít jen tak, že každou hodnotu považujeme za kategorii (krátké stupnice), nebo tak, že provedeme kategorizaci (vytvoříme intervaly).

Otázky, informace a příspěvky do této rubriky zasílejte na adresu redakce Sociologického časopisu, s označením Rubrika SPSS. Otázky se budeme snažit odpovědět nejen přímo adresátovi, ale také je použít v této rubrice.

Jan Řehák

Kde koupíte Sociologický časopis?

Academia - prodejna vědecké literatury
Václavské nám. 40, Praha 1

Knihkupectví Atlantis
Veveří 8, Brno

Akademické knihkupectví
Národní 9, Praha 1

Knihkupectví Ženíšek
Květinářská 1, Brno

Fišer
Kaprova 10, Praha 1

Knihkupectví Votobia Q
Křížkovského nám. 10, Olomouc

Regula Pragensis
Jilská 1, Praha 1

Knihkupectví Archa
P.O.B. 187, Zlín

Artfórum
Kozia ul., Bratislava

knihkupectví Jonathan
P.O.B. 244, Karlovy Vary

Danubiapress
Jesenského 12, Bratislava

Knihkupectví UJEP
Brněnská 2, Ústí n. L.

Knihkupectví Hana Smítková
Jiráskova 1a, Brno